

ਸ਼੍ਰੇਣੀ - ਸੱਤਵੀਂ (ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ) 2016- 17

ਮਹੀਨਾ	ਪਾਠ ਦਾ ਨਾਂ	ਉਦੇਸ਼	ਕਿਰਿਆਵਾਂ
ਅਪ੍ਰੈਲ	(ਭੂਗੋਲ) ਪਾਠ-1 ਵਾਤਾਵਰਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਅੰਸ਼: ਵਾਯੂਮੰਡਲ, ਥਲਮੰਡਲ, ਜਲਮੰਡਲ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> • ਥਲਮੰਡਲ ਦੇ ਤਿੰਨਾ ਖੋਲਾਂ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਵਾਉਣਾ। • ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਅਤੇ ਥਲ ਮੰਡਲ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਚਾਰਟ ਬਣਵਾਉਣੇ। • ਤਿੰਨਾਂ ਮੰਡਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-10 ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸੰਸਾਰ	<ul style="list-style-type: none"> • ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। • ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> • ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇਤਿਹਾਸ, ਮੱਧ ਕਾਲੀਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਫਲੋ ਚਾਰਟ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। • ਭਾਰਤ ਦੇ 6 ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ 'ਚ ਅੰਕਿਤ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਆ-ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। • ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕ੍ਰਿਆ-ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ।
	(ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਪਾਠ-21 ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ	ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> • ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸਧਾਰਣ ਪਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉੱਤਰ ਲਏ ਜਾਣ। ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੇ ਜਾਣ। ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਤੇ ਲਿਖਾਏ ਜਾਣ।
ਮਈ	(ਭੂਗੋਲ) ਪਾਠ-2 ਧਰਤੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਲੀ ਅਤੇ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਰੂਪ, ਚਟਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚਟਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਮਿੱਟੀਆਂ, ਖਣਿਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ	<ul style="list-style-type: none"> • ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣਾ। • ਚਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਚਾਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

	ਬਾਹਰਲਾ ਰੂਪ	ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਸਮਝਾਉਣਾ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਭਰਵਾ ਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਚਿਪਕਾਉਣਾ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-11 ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜੇ	ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਤੇ ਮਹੰਮਦ ਗੌਰੀ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮਝਾਈ ਜਾਵੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਓ। ਆਪਣੇ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਫਲੋ ਚਾਰਟ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਓ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-12 ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀਆਂ	ਦੱਖਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮਝਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਖਾਕੇ ਵਿੱਚ 700 ਤੋਂ 1200 ਈ: ਤੱਕ ਤੇ ਰਾਜ ਅੰਕਿਤ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ। ਦੱਖਣ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਗਾਓ
ਜੁਲਾਈ	(ਭੂਗੋਲ) ਪਾਠ-3 ਧਰਤੀ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਰੂਪ ਅਤੇ ਧਰਾਤਲੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਜਵਾਲਾਮੁੱਖੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਰਬਤ, ਪਠਾਰ ਤੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਬਤ, ਪਠਾਰ, ਮੈਦਾਨ (ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ), ਨੂੰ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਭਰਵਾਉਣਾ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-13 ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ	ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ, ਲੋਧੀ ਵੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫਲੋ ਚਾਰਟ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਲੋਧੀ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਚਿਪਕਾਓ।

			<ul style="list-style-type: none"> ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਖਾਕੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਰਸਾਓ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-14 ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ	ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਫਲੋ ਚਾਰਟ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਂ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਖਾਕੇ 'ਚ ਅਕਬਰ ਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਸਮਰਾਜ ਦਿਖਾਓ।
	(ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਪਾਠ-22 ਲੋਕਤੰਤਰ-ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ	ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਚਾਰਟ ਬਣਵਾਉਣਾ।
ਅਗਸਤ	(ਭੂਗੋਲ) ਪਾਠ-4 ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।
	(ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-15 ਸਮਾਰਕ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ	ਮੱਧ-ਕਾਲੀਨ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਚਿਪਕਾਓ। ਤਾਜ ਮਹੱਲ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਪੀ ਤੇ ਬਣਾਓ।
	(ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਪਾਠ-23 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ	<ul style="list-style-type: none"> ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਦੀ 	<ul style="list-style-type: none"> ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਖਾਉਣਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮਾਡਲ

		<p>ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	ਬਣਾਉਣਾ।
ਸਤੰਬਰ		ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਏ.-1	

ਅਕਤੂਬਰ	<p>ਭੂਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-5 ਵਾਯੂਦਾਬ ਅਤੇ ਪੋਣਾਂ।</p>	<p>ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ।</p>	<p>1.ਬੱਦਲਾਂ ਅਤੇ ਵਰਖਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਉਣਾ। 2.ਅਕਸ਼ਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਾਯੂ ਦਾਬ ਪੇਟੀਆਂ, ਸਥਾਈ ਪੋਣਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।</p>
	<p>ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-16 ਨਗਰ, ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰ।</p>	<p>1. ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸੂਝਬੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 2.ਵਪਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਵੇਂ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।</p>	<p>1.800ਈ: ਤੋਂ 1200 ਈ: ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ। 2. ਮੱਧ ਕਾਲੀਨ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਤੀਰਥ-ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਾਪੀ ਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣਾ।</p>
ਨਵੰਬਰ	<p>ਭੂਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-6 ਮਹਾਂਸਾਗਰ</p>	<p>1.ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। 2.ਮਹਾਂਸਾਗਰੀ ਧਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜਲਵਾਯੂ ਤੇ ਜਵਾਰ-ਭਾਟੇ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਅਸਰ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।</p>	<p>1.ਲਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਧਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣਾ। 2.ਛੋਟੇ ਜਵਾਰ ਭਾਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਵਾਰ ਭਾਟੇ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਉਣਾ।</p>
	<p>ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-17</p>	<p>1.ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਵ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ</p>	<p>ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨਾ</p>

	ਕਬੀਲੇ, ਖਾਨਾ ਬਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਭਾਈ ਚਾਰੇ।	ਦੀ ਗਤੀਵਿੱਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। 2. ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ।	ਅਤੇ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਾਉਣਾ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-24 ਜਨਤਕ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ	1. ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ। 2. ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	1. ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟ ਜਾਂ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਚ ਦਿਖਾਉਣਾ। 2. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਲ ਪਲੇਅ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਦਸੰਬਰ	ਭੂਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-7 ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ।	ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।	1. ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ। 2. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਰੁਖਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਨਗੀਖਣ ਕਰਨਾ।
	ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-18 ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਕਾਸ	ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ। ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।	1. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨਾ।
	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-25 ਲਿੰਗ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਗ ਬਨਾਉਣਾ ਕਿ ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਤੀਰਾਂ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ।	ਲਿੰਗ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸਬੰਧੀ ਰੋਲ ਪਲੇਅ ਕਰਨਾ।

	ਅਸਮਾਨਤਾ		
ਜਨਵਰੀ	<p>ਭੂਗੋਲ: ਅਧਿਆਇ-8 ਮਨੁੱਖੀ ਵਾਤਾਵਰਣ - ਬਸਤੀਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ</p>	<p>1. ਮਨੁੱਖੀ ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ 2. ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮੱਹਤਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।</p>	<p>ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰਟ (ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਹਿਤ) ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।</p>
	<p>ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-19 ਖੇਤਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ</p>	<p>1. ਧਾਰਮਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ, ਕਲਾ, ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 2. ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।</p>	<p>ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਨਾਚਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਭਿਆਸ ਕਾਪੀ ਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣਾ।</p>
	<p>ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ: ਅਧਿਆਇ-26 ਮੰਡੀ/ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ</p>	<p>1. ਬਜ਼ਾਰ/ਮੰਡੀ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। 2. ਬਜ਼ਾਰ/ਮੰਡੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।</p>	<p>ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਥੋਕ ਵਪਾਰੀ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।</p>
ਫਰਵਰੀ	<p>ਭੂਗੋਲ : ਅਧਿਆਇ-9</p>	<p>1. ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਆਪਸੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ</p>	<p>1. ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਗਰਮ ਮਾਰੂਥਲ ਅਤੇ ਠੰਢੇ ਮਾਰੂਥਲ ਦਿਖਾਉਣੇ।</p>

<p>ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ- ਆਪਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ</p>	<p>ਸਮਝਾਉਣਾ। 2.ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦਰਸਾਉਣਾ।</p>	<p>2.ਗੰਗਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁੱਤਰ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ।</p>
<p>ਇਤਿਹਾਸ: ਅਧਿਆਇ-20 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਭਾਰਤ</p>	<p>1.ਸਿੱਖਾਂ, ਰਾਜਪੂਤਾਂ, ਮਰਾਠਿਆਂ, ਆਖਰੀ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।</p>	<p>ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਖਾਕੇ ਵਿੱਚ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਏ ਰਾਜ ਦਿਖਾਓ।</p>
<p>ਸਾਰੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ S.A.-2 ਮੁਲਾਂਕਣ</p> <p>ਭੂਗੋਲ - 30 ਅੰਕ ਇਤਿਹਾਸ -30 ਅੰਕ ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ-10 ਅੰਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ -20 ਅੰਕ</p>		